

**COUNCIL OF
THE EUROPEAN UNION**

**Brussels, 12 May 2014
(OR. nl, en)**

**9366/14
ADD 5**

**ECOFIN 443
UEM 127**

COVER NOTE

From: Johan Barnard, Financial Counsellor, Permanent Representation of The Kingdom of The Netherlands to the EU

date of receipt: 8 May 2014

To: Carsten Pillath, Director-General, DGG-Economic Affairs and Competitiveness General Secretariat of the Council of the European Union

---

Subject: Stability Programme of the Netherlands - 2014

Delegations will find attached the third part of Stability Programme of the Netherlands - 2014 in Dutch

Tabel 3a: Budgettaire maatregelen genomen door de totale overheid en medeoverheden om de doelstellingen te behalen voor inkomsten en uitgaven uit Tabel 2

Lijst van maatregelen	Gedetailleerde omschrijving	Doel (Uitgaven/inkomsten) ESA Code	Boekhoudkundig principe	Status	Incrementeel budgettair effect per jaar (miljoenen euro)				
					2014	2015	2016	2017	struc
Zorg*					-	-	-	-	-
					1475	1584	1865	2148	2141
Zorgaming/zorgakkoord	In het zorgakkoord van 16 juli 2013 is afgesproken dat het groeipercentage van de curatieve zorguitgaven verder wordt teruggebracht.	D.63p		Afgerond	-250	-500	-750	-1000	-1000
Terugdraaien maatregel lage ziektebelasting	De eerder voorgenomen beperking van het basispakket in verband met het schrappen van de behandeling van aandoeningen met een lage ziektebelasting is van de baan.	D.63p		Afgerond		1200	1200	1200	1200
Zorgtoeslag op basis van gemiddelde premie incl. collectieve contracten	Vanaf 2014 wordt 320 miljoen euro bespaard op de zorgtoeslag.	D.62p		Afgerond	-320	-320	-320	-320	-320
Geneesmiddelen	Door samenhangend geheel aan maatregelen worden besparingen gerealiseerd op de uitgaven aan geneesmiddelen.	D.62p		Afgerond	-750	-975	-975	-975	-975
Beperken maatwerkvoorziening	Als gevolg van het handhaven van een fiscale regeling voor chronisch zieken en gehandicapten wordt de maatwerkvoorziening beperkt.	D.62p		Afgerond		-438	-438	-438	-438

Overig	Het betreft besparingen gerealiseerd op de uitgaven aan grensoverschrijdende zorg, academische component, tariefstelling hulpmiddelen, MEE-budget, transitie Hervorming Langdurige Zorg en doelmatiger zorginkoop AWBZ.	D.63p		Afgerond	-155	-551	-582	-615	-608
Sociale zekerheid					194	-829	-	-	-984
Gefaseerde invoering huishoudentoeslag ¹⁹	Het stroomlijnen en vereenvoudigen van de huidige toeslagen.	D.62p		In voorbereiding	279	-639	-1148	-1155	-1166
AO-tegemoetkoming	Verlaging van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten.	D.62p		In voorbereiding	-114	-165	-158	-150	-145
Kinderbijslag (handhaven leeftijdsdifferentiatie)	De maatregel waarbij de leeftijdsdifferentiatie in de kinderbijslag zou vervallen, is volledig teruggedraaid.	D.62p		Afgerond	47	236	422	560	560
Overig	Het betreft het saldo van verschillende maatregelen zoals halveren van verhoging van het Kindgebondenbudget en intensiveringen in regionale werkgelegenheid.	Diverse		Afgerond, behalve kindgebondenbudget	-18	-261	-287	-274	-233
Rijksbegroting					-	-	-	-991	-
					1880	1161	1123	-	1185

¹⁹ Zoals aangekondigd in een brief aan de Tweede Kamer van 14 April 2014 worden budgettaire consequenties van het niet in de huidige vorm invoeren van de huishoudentoeslag gedekt.

Korting loonruimte 2014 collectieve sector excl. zorg (loonsombenadering)	In 2014 wordt de loonbijstelling voor kabinet- en onderwijssectoren (exclusief zorg) ingehouden voor zover het contractloonontwikkeling betreft. Daarbij geldt de loonsombenadering.	D.1p		Afgerond	-750	-750	-750	-750	-750
Prijsbijstelling 2013 (gecorrigeerd voor saldo generale mutaties)	De meerjarige doorwerking van de tranche 2013 van de prijsbijstelling wordt ingehouden. De reeks is gecorrigeerd voor het saldo van de generale mutaties.	Diverse		Afgerond	-579	-709	-566	-444	-638
Korting prijsbijstelling 2014	De prijsbijstelling tranche 2014 wordt gekort.	Diverse		Afgerond	-480	-480	-480	-480	-480
Onderwijskwaliteit en innovatie	Er wordt geïnvesteerd in onderwijs en innovatie.	Diverse		Afgerond		650	600	600	600
Bijdrage departementale begrotingen (excl. SZW en VWS)	De departementen leveren gezamenlijk 156 miljoen euro.	D.1p		Afgerond	-156	-156	-156	-156	-156
Overig	Betreft het saldo van intensiveringen en ombuigingen zoals behoud gratis schoolboeken, defensie enerschikking van subsidies.	Diverse		Afgerond behalve herschikking van subsidies	85	284	229	239	239
Belastingen en premies					-	-	-	-	-
					2219	1809	1815	1916	1469

Stamrechten	Vanaf 1 januari 2014 is het voor bestaande stamrechten mogelijk gemaakt om de volledige aanspraak fiscaal vriendelijk in een keer op te nemen. Daarnaast is per 1 januari de stamrechten voor nieuwe ontslagvergoedingen afgeschaft.	D.5r		Afgerond	-2065	-840	-840	-840	-420
Box 2	Het box 2 tarief is in 2014 incidenteel verlaagd naar 22%. Daarnaast wordt de marge voor gebruikelijk loon per 2015 verlaagd.	D.5r (huishoudens)		Verlaging van het tarief is afgerond, verlaging van de marge voor gebruikelijk loon is in voorbereiding	-1018	-446	-45	19	-150
Bevriezen belastingschrijven en heffingskortingen	De belastingschijven en heffingskortingen worden voor het jaar 2014 bevroren.	D.5r (huishoudens)		Afgerond	-981	-981	-981	-981	-981
Inhouden lastenveloppen bedrijfsleven	De voor het bedrijfsleven gereserveerde enveloppen voor lastenverlichting voor het bedrijfsleven zijn ingehouden.	Diverse		Afgerond	-640	-640	-640	-640	-640
Verlengen werkgeversheffing hoge inkomens (crisisheffing)	De pseudo-eindheffing voor hoog loon wordt eenmalig verlengd.	D.29r (bedrijven)		Afgerond	-500				
Versnellen verhoging arbeidskorting	In 2014 is de arbeidskorting met 127 euro verhoogd.	D.5r (huishoudens)		Afgerond	785				

Verlaging tarief eerste schijf	Het tarief eerste schijf is in 2014 verlaagd.	D.5r (huishoudens)		Afgerond	1517				
Verzachten versoering zelfstandigenaftrek (winstbox)	De versoering van het zelfstandigenaftrek (winstbox) wordt volledig teruggedraaid.	D.5r (huishoudens)		Afgerond		500	500	500	500
Fiscale ondersteuning chronisch zieken en gehandicapten (incl. TSZ)	De huidige fiscale voorziening voor chronisch zieken en gehandicapten wordt niet afgeschaft en blijft in aangepaste vorm bestaan.	D.5r (huishoudens)		Afgerond		438	438	438	438
Lastenverlichting bedrijven	De werkgeverslasten op arbeid worden verlaagd.	D.611r		Afgerond	368	857	670	518	653
Overig	Het betreft het saldo van lastenverzwaringen en -verlichtingen zoals aanscherping van de CO2-grenzen in BPM, verhoging van leidingwaterbelasting, geleidelijk afschaffen van de werkbonus, afschaffen van integratieheffing BTW, en verruiming van de schenkbelasting.	Diverse		Afgerond, behalve bestrijding schijnconstructies	315	-697	-917	-930	-869
Overig					-628	-637	-36	56	-390
Kasritme revolving fund OS, natuur en veiligheid	De gereserveerde middelen tbv het revolving fund OS, natuur en veiligheid worden gefaseerd.	Diverse		Afgerond	-290	-290	240	340	0
Ex ante doorwerking GF/PF	Dit betreft de ex-ante doorwerking van het pakket op de accessen van het Gemeentefonds en het Provinciefonds.	Diverse		Afgerond	-338	-347	-276	-284	-390
				TOTAAL	-6008	-6020	-6010	-6018	-6008

Tabel 3b: Kwartaalrapportage van budgettaire impact van de maatregelen uit Tabel 3a

Lijst maatregelen	Rapportage maatregelen van invloed op begroting 2014				Verw. budgettaire effect 2014
	Budgettaire effect per kwartaal 2014*				
				Cumulatief effect	
Zorg*	-369	-369	-369	-369	-1475
Zorgraming/zorgakkoord	-63	-63	-63	-63	-250
Zorgtoeslag op basis van gemiddelde premie incl. collectieve contracten	-80	-80	-80	-80	-320
Geneesmiddelen	-188	-188	-188	-188	-750
Overig	-39	-39	-39	-39	-155
Sociale zekerheid	49	49	49	49	194
Gefaseerde invoering huishoudentoeslag	70	70	70	70	279
AO-tegemoetkoming	-29	-29	-29	-29	-114
Kinderbijslag (handhaven leeftijdsdifferentiatie)	12	12	12	12	47
Overig	-5	-5	-5	-5	-18
Rijksbegroting	-470	-470	-470	-470	-1880
Korting loonruimte 2014 collectieve sector excl. zorg (loonsomnadering)	-188	-188	-188	-188	-750
Prijsbijstelling 2013 (gecorrigeerd voor saldo generale mutaties)	-145	-145	-145	-145	-579
Korting prijsbijstelling 2014	-120	-120	-120	-120	-480
Bijdrage departementale begrotingen (excl. SZW en VWS)	-39	-39	-39	-39	-156
Overig	21	21	21	21	85
Belastingen en premies	-555	-555	-555	-555	-2219
Stamrechten	-516	-516	-516	-516	-2065
Box 2	-255	-255	-255	-255	-1018
Bevriezen belastingschrijven en heffingskortingen	-245	-245	-245	-245	-981
Inhouden lastenveloppen bedrijfsleven	-160	-160	-160	-160	-640
Verlengen werkgeversheffing hoge inkomens (crisisheffing)	-125	-125	-125	-125	-500
Versnellen verhoging arbeidskorting	196	196	196	196	785
Verlaging tarief eerste schijf	379	379	379	379	1517
Lastenverlichting bedrijven	92	92	92	92	368
Overig	79	79	79	79	315
Overig	-157	-157	-157	-157	-628
Kasritme revolving fund OS, natuur en veiligheid	-73	-73	-73	-73	-290
Ex ante doorwerking GF/PF	-85	-85	-85	-85	-338

TOTAL	-1502	-1502	-1502	-1502	-6008
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

*Aangeleverde cijfers zijn grotendeels gebaseerd op Centraal Economisch Plan 2014 (CPB). Deze cijfers zijn enkel op jaarbasis beschikbaar. Uitsplitsing naar kwartaalcijfers is het resultaat van lineaire interpolatie.

Tabel 4: Ontwikkelingen in de schuldpositie van de totale overheid

		2013	2014	2015
	ESA Code	% BBP	% BBP	% BBP
1. Bruto schuld		73,5	74,6	74,7
2. Mutatie in bruto schuldquote		2,3	1,1	0,0
Bijdragen aan mutaties in bruto schuld				
3. Primair saldo		-0,7	-1,1	-0,4
4. Rentelasten	D.41	1,8	1,8	1,8
5. Stock/flow-aanpassing		-0,2	-1,8	-2,2
<i>waarvan:</i>				
- Kastransverschillen		-0,1	0,0	-0,2
- Netto toename van financiële activa		1,1	0,1	-0,2
<i>waarvan:</i>				
- Opbrengsten uit privatiseringen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
- Noemereffect		-1,2	-1,9	-1,8
Impliciete rente op schuld (%)		2	2,3	2,5
Overige relevante variabelen				
6. Liquide financiële activa		n.b.	n.b.	n.b.
7. Netto schuld (7=1-6)		n.b.	n.b.	n.b.
8. Schuldafschrijving (bestaande schuld) sinds het einde van vorig jaar (miljarden euro)		28,7	32,0	45,6
9. Percentage schuld in vreemde valuta		2	n.b.	n.b.
10. Gemiddelde looptijd		7,0	n.b.	n.b.
11. Reële bbp-groei (%)		-0,8	0,8	1,2

BIJLAGE 2: Tabellen behorend bij het Stabiliteitsprogramma

Tabel 1a. Macro-economische vooruitzichten

	ESA-code	2013	2013	2014	2015	2016	2017
		Niveau (in mrd. euro)	mutatie -tempo	mutatie -tempo	mutatie -tempo	mutatie -tempo	mutatie -tempo
Reëel bbp	B1*g	n.v.t.	-0,8	¾	1¼	1,6	1,6
Nominaal bbp (€ miljard)	B1*g	605,5	1,0	1¾	2½	2,5	2,5
Componenten van het reële bbp							
Particuliere consumptieve bestedingen	P.3	273,9	-2,1	-¼	½	0,1	0,1
Consumptieve bestedingen van de overheid	P.3	171,5	-0,5	½	-¼	0,1	0,1
Bruto investeringen in vaste activa	P.51	97,2	-4,8	3¾	3¼	2,6	2,6
Voorraadmutaties (Δ)	P.52+P.53	0,6	-0,4	¼	0	0,0	0,0
Uitvoer van goederen en diensten	P.6	532,6	1,3	2¼	4¼	5,1	5,1
Invoer van goederen en diensten	P.7	470,3	-0,5	2½	4	4,5	4,5
Bijdragen aan reële bbp-groei							
Finale binnenlandse vraag		542,7	-1,9	¾	¾	0,5	0,5
Voorraadmutaties (Δ)	P.52+P.53	0,6	-0,4	¼	0	0,0	0,0
Extern saldo van goederen en diensten	B.11	62,2	1,5	0	½	1,1	1,1

Tabel 1b. Prijsontwikkelingen

	2013	2013	2014	2015	2016	2017
	niveau	mutatie- tempo	mutatie- tempo	mutatie- tempo	mutatie- tempo	mutatie- tempo
1. Bbp-deflator	100	1,8	$\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{4}$	0,9	0,9
2. Particuliere consumptiedeflator	100	2,3	$1\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	1,8	1,8
3. HICP	100	2,6	1	$1\frac{1}{4}$	1,5	1,5
4. Overheidsconsumptie-deflator	100	1,1	$\frac{1}{2}$	$1\frac{3}{4}$	1,5	1,5
5. Investeringsdeflator	100	0,1	$1\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4}$	0,7	0,7
6. Uitvoerprijsdeflator	100	-0,3	$-\frac{1}{2}$	$\frac{3}{4}$	0,2	0,2
7. Invoerprijsdeflator	100	-1,0	$-\frac{1}{2}$	1	0,7	0,7

Tabel 1c. Arbeidsmarktontwikkelingen

	ESA- code	2013	2013	2014	2015	2016	2017
		niveau	mutatie- tempo	mutatie- tempo	mutatie- tempo	mutatie- tempo	mutatie- tempo
1. Werkgelegenheid, personen (x 1.000)		8.591,2	-1,0	-½	½	0,5	0,5
2. Werkgelegenheid, aantal gewerkte uren (x 1.000.000)		6654,7	-1,2	-¾	½	0,2	0,2
3. Werkloosheid (% van de beroepsbevolking)		602,5	6,7	7¼	7	6,6	6,1
4. Arbeidsproductiviteit per persoon		70.479	0,3	1½	¾	1,1	1,1
5. Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur		91,0	0,4	1½	¾	1,4	1,4
6. Loonsom van werknemers	D.1	309,8	0,2	2	2	1,6	1,6
7. Loonsom per werknemer (€)		36,1	2,1	3	2	1,3	1,3

Tabel 1d. Sectorale saldi

in procenten bbp	ESA-code	2013	2014	2015	2016	2017
1. Netto kredietverlening/kredietneming ten opzichte van de rest van de wereld	B.9	9,7	9½	9¾	11,1	11,5
<i>waarvan:</i>						
- Saldo van goederen en diensten		10,3	10	10	11,0	11,3
- Saldo van primaire inkomsten en overdrachten		1,1	1¼	1¼	1,6	1,6
- Kapitaalrekening		-1,7	-1½	-1½	-1,5	-1,4
2. Spaarsaldo van de particuliere sector	B.9	12,9	12¾	12	12,9	13,0
3. EMU-saldo	EDP B.9	-2,9	-2,9	-2,1	-1,8	-1,6
4. Statistische discrepantie		0	0	0	0	0

Tabel 2a Begrotingsvooruitzichten van de totale overheid

	ESA Code	2013	2013	2014	2015	2016	2017
		Niveau (mrd €)	%bbp	%bbp	%bbp	%bbp	%bbp
Netto financieringssaldo (EDP B.9) per overheidssector							
1. Totale overheid (1)	S.13	-15,1	-2,5	-2,9	-2,1	-1,9	-1,4
2. Centrale overheid	S.1311	-5,4	-0,9	-1,7	-2,6	-0,4	0,0
3. Deelstaten	S.1312	-5,4	-0,9	-1,7	-2,6	-0,4	0,0
4. Lokale overheid	S.1313	-1,8	-0,3	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2
5. Sociale zekerheidsfondsen	S.1314	-7,9	-1,3	-0,8	0,8	-1,2	-1,2
Totale overheid (S13)							
6. Totale inkomsten	TR	286,4	47,3	47,4	47,7	46,7	46,5
7. Totale uitgaven	TE ¹	301,5	49,8	50,3	50,0	48,7	48
8. EMU-saldo	EDP B.9	-15,1	-2,5	-2,9	-2,1	-1,9	-1,4
9. Rentelasten	EDP D.41	11,1	1,8	1,8	1,8	2,1	2,1
10. Primair tekort		-4,1	-0,7	-1,1	-0,4	0,1	0,6
11. Eenmalige en andere tijdelijke maatregelen		3,8	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Enkele componenten van inkomsten							
12. Totaal aan belastingen (12=12a+12b+12c)		138,4	22,9	23,7	24,0	24,8	24,9
12a. Belastingen op productie en invoerheffingen	D.2	70,7	11,7	12,0	11,8	11,9	12,0
12b. Huidige belastingen op inkomen, vermogen, etc.	D.5	66,0	10,9	11,4	11,9	12,6	12,8
12c. Kapitaalheffingen	D.91	1,7	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
13. Sociale lasten	D.61	102,5	16,9	17,1	17,3	15,7	15,6
14. Inkomen uit vermogen	D.4	19,3	3,2	2,6	2,5	2,1	2,0
15. Overige		26,0	4,3	4,0	3,9	4,1	4,0
16=6. Totale inkomsten	TR	286,4	47,3	47,4	47,7	46,7	46,5
Belastingdruk (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		239,9	39,6	40,7	41,3	40,4	40,5
Enkele componenten van uitgaven							
17. Loonsom van werknemers + intermediair verbruik	D.1+P.2	103,4	17,1	16,5	16,3	15,8	15,5
17a. Loonsom van werknemers	D.1	58,5	9,7	9,5	9,4	8,9	8,7
17b. Intermediair verbruik	P.2	44,9	7,4	7,0	7,0	6,9	6,7
18. Sociale uitkeringen		149,2	24,6	24,9	25,2	24,2	24,0
waarvan werkloosheidsuitkeringen			2,2	2,4	2,3	2,3	2,3
19=9. Rentelasten	EDP D.41	11,1	1,8	1,8	1,8	2,1	2,1
20. Subsidies	D.3	7,9	1,3	1,3	1,2	1,0	1,1
21. Bruto investeringen in vaste activa	P.51	19,7	3,2	3,3	3,2	2,9	2,8
22. Kapitaaloverdrachten		1,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
23. Overige		8,5	1,4	2,3	2,0	2,4	2,2
24=7. Totale uitgaven	TE ¹	301,5	49,8	50,3	50,0	48,7	48,0
Overheidsconsumptie (nominaal)	P.3						

Tabel 2b. Uitsplitsing van inkomsten

	Jaar 2013	Jaar 2013	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017
	Niveau (mrd €)	%bbp	%bbp	%bbp	%bbp	%bbp
1. Totale inkomsten bij ongewijzigd beleid	286,4	47,3	47,4	47,7	46,7	46,5
2. Totale uitgaven bij ongewijzigd beleid	301,5	49,8	50,3	50,0	48,7	48,0

Tabel 2c. Bedragen die moeten worden uitgesloten van het uitgavenplafond

	Jaar 2013	Jaar 2013	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017
	Niveau (mrd €)	%bbp	%bbp	%bbp	%bbp	%bbp
1. Uitgaven aan EU-programma's die volledig worden gecompenseerd door inkomsten uit EU-fondsen	2,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
2. Cyclische werkloosheidsuitgaven	13,4	2,2	2,4	2,3	2,3	2,3
3. Effect van discretionaire inkomstenmaatregelen	9,4	1,6	1,5	0,6	0,4	0,2
4. Stijging van de inkomsten gemandateerd bij wetgeving	1,8	0,3	-0,2	0,2	0,2	0,2

Tabel 3. Uitgaven van de totale overheid naar functie (op basis van ongewijzigd beleid)

in procenten bbp	COFOG Code	2012	2015	2017
1. Openbaar bestuur	1	10,8	9,8	9,0
2. Defensie	2	1,1	1,0	1,0
3. Openbare orde en veiligheid	3	1,9	1,8	1,7
4. Economische zaken	4	4,4	4,3	4,2
5. Milieubescherming	5	0,8	0,9	0,9
6. Huisvesting en gemeenschapsvoorzieningen	6	0,9	0,9	0,9
7. Zorg	7	10,7	10,8	10,8
8. Recreatie, cultuur en religie	8	1,0	1,0	1,0
9. Onderwijs	9	5,5	5,4	5,2
10. Sociale zekerheid	10	12,9	13,9	13,3
11. Totale uitgaven (=post 7=23 in Tabel 2)	TE ¹	50,0	50,0	48,0

Tabel 4. Ontwikkelingen in de schuldpositie van de totale overheid

in procenten bbp	ESA Code	2013	2014	2015	2016	2017
1. Bruto schuld		73,5	74,6	74,7	74,1	73,2
2. Mutatie in bruto schuldquote		2,3	1,1	0,0	-0,6	-0,9
3. Primair saldo		-0,7	-1,1	-0,4	0,1	0,6
4. Rentelasten	EDP D.41	1,8	1,8	1,8	2,1	2,1
5. Stock/flow-aanpassing		-0,2	-1,8	-2,2	-2,6	-2,4
waarvan:						
- Kastransverschillen		-0,1	0,0	-0,2	-0,1	0,0
- Netto toename van financiële activa		1,1	0,1	-0,2	-0,6	-0,5
waarvan:						
- opbrengsten uit privatiseringen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
- Noemereffect		-1,2	-1,9	-1,8	-1,9	-1,9
Impliciete rente op schuld		2,0	2,3	2,5	3,3	3,5
6. Liquide financiële activa		n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
7. Netto schuld (7=1-6)		n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
8. Schuldafschrijving (bestaande schuld) sinds het einde van vorig jaar (miljard euro)		28,7	32,0	45,6	28,5	30,3
9. Percentage schuld in vreemde valuta		2,0	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
10. Gemiddelde looptijd		7,0	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.

Tabel 5: Conjuncturele ontwikkelingen

in procenten bbp	ESA Code	2013	2014	2015	2016	2017
1. Reële bbp-groei		-0,8	$\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{4}$	1,6	1,6
2. EMU-saldo totale overheid	EDP B.9	-2,5	-2,9	-2,1	-1,9	-1,4
3. Rentelasten	EDP D.41	1,8	$1\frac{3}{4}$	$1\frac{3}{4}$	2,1	2,1
4. Eenmalige en andere tijdelijke maatregelen		0,6	0	0	0	0
5. Potentiële bbp-groei		0,3	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	0,8	0,9
Bijdragen aan groei:						
- Arbeid		0,0	$-\frac{1}{4}$	$-\frac{1}{4}$	0	0
- Kapitaal		0,2	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	0,3	0,3
- Totale factorproductiviteit		0,1	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	0,5	0,6
6. Output gap (EC-methode)		-3,6	-3	$-2\frac{1}{4}$	-1,4	-0,7
7. Conjuncturele begrotingscomponent		-2,1	-1,7	-1,3	-0,8	-0,4
8. Voor de conjunctuur gecorrigeerd saldo (2-7)		-0,5	-1,2	-0,8	-1,1	-1,0
9. Voor de conjunctuur gecorrigeerd primair saldo (8-3)		1,3	-0,9	-0,5	1,0	1,1
10. Structureel saldo (8 - 4)		-1,1	-1,2	-0,8	-1,1	-1,0

Tabel 6. Afwijking ten opzichte van eerdere actualisatie

in procenten bbp	ESA Code	2013	2014	2015	2016	2017
Groei reëel bbp						
Actualisatie april '13		-0,5	1,0	1,6	1,6	1,6
Huidige actualisatie		-0,8	0,8	1,2	1,6	1,6
Vershil		-0,3	-0,2	-0,4	0,0	0,0
Begrotingstekort	EDP B.9					
Actualisatie april '13		3,4	3,0	1,8	1,8	1,6
Huidige actualisatie		2,5	2,9	2,1	1,9	1,4
Vershil		-0,9	-0,1	0,3	0,1	-0,2
Overheidsschuld						
Actualisatie april '13		74,0	75,0	71,4	71,4	70,8
Huidige actualisatie		73,5	74,6	74,7	74,1	73,2
Vershil		-0,5	-0,4	3,3	2,7	2,4

Tabel 7. Houdbaarheid van de overheidsfinanciën

in procenten bbp	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Totale uitgaven	51,0	50,5	51,6	53,2	52,6	52,0
waarvan: leeftijdsafhankelijke uitgaven	20,5	21,8	23,7	26,0	25,9	25,5
Pensioenuitgaven	6,9	7,4	8,0	8,9	8,7	8,5
Sociale Zekerheidsuitgaven	12,6	13,1	13,8	14,6	14,4	14,2
Ouderdoms- en vroegpensioen	4,9	5,7	6,3	7,2	7,0	6,8
Overige pensioenuitkeringen (invaliditeit, wezen)	2,0	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Beroepspensioenen (overheid)						
Gezondheidszorg (cure)	6,3	7,5	8,2	8,6	8,5	8,4
Lange termijn gezondheidszorg (care)	3,8	3,5	4,3	5,1	5,4	5,4
Onderwijs	5,5	5,1	5,0	5,1	5,1	5,0
Overige leeftijdsafhankelijke uitgaven	0	0	0	0	0	0
Rente uitgaven	1,9	2,1	1,6	1,1	0,8	0,5
Totale inkomsten	45,9	47,8	49,3	50,4	50,2	49,8
waarvan: inkomen uit bezit	3,1	2,5	1,5	1,2	1,0	0,9
waarvan: pensioenbijdragen (of sociale premies)	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Reserves pensioenfondsen	157	162	189	200	198	199
waarvan: geconsolideerde publieke pensioenfonds reserves	157	162	189	200	198	199
Systematische pensioenhervormingen						
Sociale premies hervormd naar verplicht privaat stelsel	0	0	0	0	0	0
Pensioenuitgaven betaald door verplichte private stelsel	5,0	5,2	5,7	6,6	6,9	6,9
Aannames						
Groei arbeidsproductiviteit	2,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Reële BBP groei	1,6	1,5	1,0	1,6	1,6	1,5
Participatiegraad mannen (15 -64)	80,5	81,4	81,4	81,6	81,7	81,7
Participatiegraad vrouwen (15 -64)	61,4	64,4	65,4	67,1	68,1	68,1
Totale participatiegraad (15 -64)	71,0	72,9	73,4	74,3	75,0	75,0
Werkloosheid	5,5	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Bevolking 65+ ten opzichte van totale bevolking	15,7	19,1	20,5	22,2	22,0	21,3

Tabel 7a. Voorwaardelijke verplichtingen

in miljarden euro	2013
Totaal garanties	217,5
<i>waarvan:</i>	
European Financial Stability Facility (EFSF)	49,6
DNB-deelneming in kapitaal IMF	46,5
European Stability Mechanism (ESM)	35,4
Garantie interbancaire leningen	14,1
European Investment Bank (EIB)	9,9
Garantie De Nederlandsche Bank	5,7
Garantie SNS Reaal	5,0
European Financial Stabilisation Mechanism (EFSM)	2,8

Tabel 8. Externe aannames

	2013	2014	2015	2016	2017
Kortlopende rente (jaargemiddelde)	0,2	0,3	0,3	1,7	2,2
Langlopende rente (jaargemiddelde)	2,0	2,3	2,6	3,3	3,5
USD/€-wisselkoers (jaargemiddelde)	1,33	1,36	1,36	1,25	1,25
Nominale effectieve wisselkoers	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Mondiale bbp-groei	2,9	3½	3¾	n.b.	n.b.
Mondiale bbp-groei m.u.v. de EU	3,4	4	4	n.b.	n.b.
Bbp-groei in de EU	-0,4	1	1½	1,6	1,6
Groei van relevante buitenlandse markten	1,9	4¼	5	6,2	6,2
Wereldinvoervolume, m.u.v. de EU	3,4	5¾	6	n.b.	n.b.
Olieprijs (Brent, USD per vat)	108,72	108	108	101	103